

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

MAGYAR ÉS VEND NYELVŰ VEGETES TARTALMU HETILAP.

A „Muraszombati gazdasági fiók-egylet“ s a „Muraszombati dal- és zene-egylet“ hivatalos közlönye.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
 Egész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. Negyedévre 75 kr.
 Egyes szám ára 10 kr.
 Előfizetési pénzek és reklámok a kiadóhivatalhoz
 (Grünbaum Márk) istőlendők.

Felelős szerkesztő: TÖRÖK ERNŐ.

Kiadó-tulajdonos:

GRÜNBAUM MÁRK.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez küldendők.

Hirdetési díj: 1 hasábos petisors egyzseri hirdetésnél 10 kr többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr. Nyilttér petisorsa 25 kr.

A testi satnyulás és erkölcsi sülyedés.

Napról-napra felhangzik a panasz, hogy ifjuságunk testileg satnyul és erkölcsileg sülyed. Ha e panasz csak neki alappal bír is, lehetetlen, hogy süket fülekre találjon; — kell, hogy ez elszomorító jelenségek előidéző okait lehetőleg kiderítenek s a baj alkalmas módon orvosoltassék. És ki merné a panasz jogosultságát teljesen kétségbe vonni, midőn a baj lejtését részben a katona-sorozót bizottságok szomorú tapasztalatai, részben pedig a törvénytelen születések s az ugynevezett vadházasságok szaporodása tényleg igazolják.

Honnét származik tehát ezen, a hazát véderejében ijesztőleg gyengítő és a társadalmat alapjában bomlasztólag megtámadó kettős betegség?

Az ifjuság ugy testi, mint lelki nevelésére első sorban a szülők s házi környezetük, másodsorban az iskolák és bizonyos fokig harmadsorban a társadalom gyakorolnak befolyást és amennyiben a jelzett bajok a nevelés hiányosságának is tulajdonítandók, a felelősség e három tényezőt egyenkint külön-külön, vagy mind a hármat, esetleg csak kettőt, együttveve terhelhet. Ezekben keresendő tehát a hiba. Vegyük azért rövid szemle alá mindegyik működését, eljárását s illetve viselkedését az ifjúsággal magában ennek nemekéi bölcsőjétől egész felnőtt koráig.

Ha az iskolát tekintjük, csakhamar be fogjuk látni, hogy a három nevelési tényező közül ez az, melynek befolyása alatt az ifjuság, vagy ha úgy tetszik, a gyermek legkevésbé ideig áll. Igaz ugyan, hogy bizonyos számú éveket át a szüindők leszámitásával — naponként elmegy az iskolába, — de ez idő alatt ugyanannyiszor megfordul saját otthonában és szűkebb körű társadalmában is. Lehetetlen-e tehát, hogy a nevelés eredményének ama része, mely az iskolában néhány rövid óra alatt eléretett, a napnak többi óráiban annak körén kívül ha nem is egészen, de részben mégis le ne romboltsék? Hisz a legtöbb gyermek sokkal nagyobb hajlandóságot mutat az öt mulattató, természetét szabad cselekvésében nem korlátozó rossz iránt, mint a bizonyos komolyságot s meggondoltságot követelő jó iránt. — Egyébiránt az iskola ezéjja, nemes feladata: a gyermeket csak szépre, jóra és hasznosra tanítani, illő magaviseletre, rendre, pontosságra és tisztaságra szoktatni — mindenki előtt ismeretes. Ép ezért az iskolát, a sokszor hangoztatott szellemi túlerhelést kivéve, mely a test fejlődésére nézve némileg hátrányos lehet ugyan, ha nem is egészen

Telovna zatucenoszt i jákoszti szpadáj.

Vszaksi dén sze csüti dá ona tozsa, ka nasa csloveca mladézen na tejo gledoucs szlabejsa i na jednoszt, na postenyé, z-ednov reesjou na düvevno jákoszt gledoucs hűsa i hűsa gracšje. Csi tá tozsa szamo nikoliko fundamenta má, nemoguce je, ka bi na eglühnyena váha sze namerila, — trbej, naj sze té zsalosztne szláv naprej pomágajouci zroki na keliko je mogouce vő ziscejo i naj sze te beteg vu prílesnoj formi zvrácsi. I sto bi vőpao tajiti té toz-bé izstinoszt, gda te beteg z-tála szoldacske stellungé, z-tála pa nepravdano rojstvo i tak imenúvana divja zsenidev zagvűsno szvedojsjo.

Okud zhája tak té, domovino vu obranbi sztrahsűvo szlabécsi i izstava túváristvo vu fundamenti trgajoucs preprávlajouci dvojni beteg.

To mládo vrszto lűdi szo náj obrpvim hrániti i vesiti sztarisje i okouli nyih bodouci duzni, obrűrim pa soula i obrétřim szamo to tezséce túváristvo; na keliko tak té beteg z-falincsgoa vcsenyá zhája, odgovornoszt té trouji vszaksega poszebi, ali vsze trí i zná bidti szamo dvá vkűper tezi. V-tej sze more tak izskati falinga. Zemimo je tak vd kratki preglđ vsze, kak sze steri oponása ali szí kak doprúnása, steri szvojo duznoszt prouti deczi i mladénczom od nyihove zibeli mao notri do gori zrasenoszti czajta.

Csi soulo glédamo, li hitro na pamet vzememo, ka je med tejni troujimi csintelnűki rávno ona tiszta, pod stere rokouv ta mladézen aliszi ta decza nájkraicsi czajt sztojí. Isztina je, ka vu gvűsni lej-taj zvűn prehejnanyá czajta vszaksi den ide dejte v-soulo, ali da sze vu tom vrejmeni rávno telikokrat obrné domá pri szvoji sztarisaj — v-nyihovom blízšanyem túváristvi. Jeli je tak nemogouce, ka vcsenyá on tao, steroga v-souli v-nikeliki krátki vőraj v-szében zeme sze domá vu dnéva ovi vőraj doli zrűsi i vő sztrejbi? Vem nájevcs decze véksi nágib má na to nyega veszeléce hűdo, stero nyemi naturo — v-szlobodnom csinejni nekráti, kak nato dobro, stero gvűsno trejznoszt i premislenoszt zselej. — Z-drűge sztráni je pa soule on szteji czil: deczo szamo na lejpo, na dobro i na hasznovito vesiti, na sikajoucs oponásanyé, na réd i na csisztoouco vediti, predvszejm je poznaní. Rávno za toga volo soulo, zvűntoga vnogokrat glasenoga dűhovnoga pretrahsűva, stero teja osznoszt na nikoliko toti nazáj-mecse, csi glih nej szplój do-zatucenoszti, ali da toga zrok navéke

TÁRCZA.

A harcok napjaiból.

(Vége.)

Marko derekasan védte magát, habár három könnyű sebből vérzett; fogaitk eskorgattak, alattok dobogott a föld; a handszárak esattogtak.

Ákos erejét fogyni érezvén, egy merész vágást kozkáztatott, a vágás rémítő sulyát Marko tántorogva fogta fel, s ugyanazon pillanatban Ákos kardjának pengeje sivitva repült fel a levegőbe, csak a markolat maradt kezében.

Marko rémületes ordítást tett, Ákos futott, s az utána, örületes beszűvagy kétségében sarkalá, egyre futott a kettő közti tér, Neza észrevétel nélkül nyomukban repült. Már-már három-négy lépésnyi tér választá el őket, mire Marko handszárját egy halálos vágásra emelt.

Ákos egy alkalmas létört vastag fadarabot pillantván meg, szerencsés oldalra lért tón, a tört pőznadarabot kezébe ragadván, ellenével szemközt fordult . . .

Handszár és pőzna újra összecsaptak, újra megkezdődött a haláltusa, a következő perczben Marko handszárja is kirepült kezéből s fegyvertelenül maradt.

Ákos mint nemes ellenfél eldobá magától védőszerét. Er sem teríté becsületes gondolkozásra a rablót, törtét rántva elő, ismét a védtelen Ákosra tút.

Megvillant a tőr a magasra emelt kézben, Neza felsikoltott, egy dűrdűlés rúta meg a levegőt, és Marko vérbe borult fővel rogyott össze.

„El innen, el ezen helyről, habár a világ végeig is!“ sohajtá Neza, szeretettel karolva át a nehéz küzdelem után megmenekült Ákost.

Két sziv dobogott egymáson, két ajak olvadott össze a legédesebb csókban . . .

El, el tehát . . .

* * *

Hideg ködös novemberi idő volt.

Az északi szél sülvötte száguldott a letarolt mezőn a varjak szomoruan károga csapkodtak a fák tetején.

A feneketlen sáros uton ügygyel-bajjal vontatott egy kocsit két östét pej . . .

Elől a kocsi, a hátulsó ülésben egy férfi és nő foglaltak helyet. Az öltözet az uri czatályhoz tartozókat mutatott, a nő arca szép és nemes val; — a férfi arca naptól barnított halvány, sok szenvedés sötét nyomora mutatkozék azon.

Ákos és Neza voltak . . .

De hagyjuk hátra utasainkat, kik közel valának Bűkkfalvához, és a kepelet sasszarujain rőpűljünk Kápolnaiékhöz.

A kandallóban vígan pattog a tűz. Kápolnai uram az újságokba mélyed, a jó Kápolnainé köitég, Erzsike kőzi munkán dolgozik.

A család kedélye borongó, ritkán váltanak egy-egy szót, a mióta a tartalékos katonák megérkeztek.

Erzsike elkészíté a koszorut mindjárt Ákos eltávózása után, csinált még aztán is többet, egyik elhervadt a másik után, erre jött a megrendítű hír, hogy Ákos csatában volt és eltűnt.

Vége lett az egykori kedélyességnek, az előbb pajzán eleven Erzsike eltűnt, egy ide s tova mozgó néma árnynyá változék.

Most is sohajt esalt ki lelkéből; a multnak, a feldehetetlen multnak édes emléke lebegett előtte.

Egy kocsi görűdült az udvarra, a zajt a bennelevők is meghallották. Ki lehet a késű vendég? kérdegették önmaguktól . . . Kápolnai letévű kezéből a hírlapot s az ajtó felé indult . . .

Kopogtatás hallatszék.

„Szabad!“ — volt az egyhangy válasz. Az ajtó feltarult, Kápolnai fejéhez kapott, vajjon nem álom űzi-e vele játékát; egy örömköltás tört ki a rég elkorult kebelből és Ákos nyakába borult . . .

Kápolnainé és Erzsike is felugrottak a váratlan jelenetre s a másik pillanatban már mindhárom a vendégen csűngtek, örömkönyvek kűst csókolva azt össze-vissza . . .

a satnyulásig, de szülők főleg a törvény nagy követelményeiben lévén — e tekintetben vád nem érheti, különösen nem, ha a gyermeknek nemcsak órákózbén szelőlőztesre és mozgásra, hanem delközben meg játékra is időt enged s a testgyakorlásra kellő gondot fordít.

A hiba ezek szerint a szülőkben volna? — Igénis azokban s részben magában a panaszoktól társadalomban. A szülők a legelső s legtermészetesebb nevelői gyermekeiknek. Nevelői kötelességük már a gyermek bölcsőjénél veszi kezdetét és szakadatlanul tart annak egész felnőtt koráig s kiterjed nemcsak testi, de lelki nevelésére is. De hány szülő van ennek teljes tudatában, hány ismeri részletesen a nevelői teendőit? Kevés azok száma, hisz azok rendszeresen képesítő nincsenek is; azért nem csoda, ha a legtöbb szülő, különösen amióta az általános tankötelezettség behozatott, ebbeli kötelességeiről nagy könnyelműen mintegy az iskola terhére lemondott; mindent csak ettől vár és remél, holott a szorgalmi időből még a legszivesebben csak a szünnapokat tartatná meg gyermekével, kivált a mezei munka s a legeltetés időtartama alatt.

Tisztelet a tiszteletet érdemlő kivételeknek!

A gyermek tehát már születése első percétől fogva gondos nevelést igényel. Ez természetesen kezdetben főleg testi ápolásra szorítkozik, mely kellő tisztaságot, jó táplálékot, friss levegőt szükségel s a szoptató anyra részéről testi egészségét és szenvedélytelen, izgatottságtól ment nyugodt kedélyt, békés lelki állapotot. Középünk pedig, amelyet tetteiben gyakran csak, az okokat és okozatokat nem kutató vakgöztön vezérel — mindezt nincs kellő tekintettel, nem gondolja eléggé sem a tisztaságot, sem a szelőlőztes, habár ehhez semmi befektetés nem igényeltetik, csak egy kis jó akarat a kisdetek és önmagáért. S hányzor nem láthatni, hogy az anya felhevülten a sírvá tejet kérő csecsemőt egy kis veres előlegezés mellett emlőire veszi, vajjon egészséges lehet az? Alig hisszük. — Egyéb táplálék minőségére nézve a követelmények, igaz, nem mindenütt egyformán jogsollak, mert ebbe a szegénység is igen sokszor bejátszik, itt tehát már csak a könyörület, a társadalom könyörölete segíthetne a bajon. E pontnál érintkezik a szegény szülők érdeke részben a társadalom, a haza érdekében. Ezért kívánatos lenne, hogy minél több szeretethez, lelencház többféle jöteknysági intézet állítatnék fel ország szeri.

(Vége köv.)

A battyándi hid.

(Léví a szerkesztőhöz.)

Tekintetes Szerkesztő ur!

Ha jól emlékszem, becses lapjának ez évi 5. számában beszélte el Andorhegyi Tibor ur, miként járt Náci barátjával a battyándi búrúin, midőn a tiszteletes ur magyar prédikációját mentek volt meghallgatni. Elég komikusan adta elő s hiszem, akadt a tisztelt olvasó közönség között elég olyan egyén, a ki jóízűt nevetett estőlők. És miért ne? — Hisz ók maguk is köle-önösön jól kinevetétek egymást. Én bennem azonban egészen más érzést keltett balesetük, mert már elég panasz hallottam Battyánd megközelíthetlenségéről az é bizonys sakaiban és napjainban, különösen annak keleti oldaláról. A panaszok okot az ottani patak szolgáltat, mely szélessége és mélysége dacára nincs hidalva s így már gyakrabban megessét az, hogy a kelet felől községéből az oda isteni tiszteletre ment vagy egyéb ügyben két emberek a patakon árva vagy jégzártal idején gyalog a számba vevőn két rosz búrúin alig, kocsin avagy szánon egyáltalán át nem kelhetek; és ha delelőtől át kelhetek is, delútan ugyan azon az uton vissza nem jöhetnek, hanem csak nagy kerülővel a patak jobb partján le Vas-Polonyinak Kis- és Muraszombatát át és arra is a mély fekvésű utakon térédig érvizben az egészség kockázatásával.

Hogy jól van-e az így és hogy kellene-e ezen segíteni, azzal ügylészik senki sem törődik, legkevésbé a leginkább érdekelt battyándiak!

Pedig megtörtént már velük szintén az, hogy nyári időben nagy felhőzés alkalmával takarmányért vagy gabonáért sietve ki a rétre vagy mezőre, mire megakadva a patakhoz vissza értek, az a fent a hegyekben volt eső következtében a gyors befolyás miatt annyira megélt árvezel, hogy már át nem mehettek a patakon s várakozásukban ott érte őket az eső, a szállítmány megrokkolt szekertükön is átázott. — sőt emlékszem arra is, hogy egy ízben egy ottani gazda gabonát vivén a mezőről, a mely pataokban nagyon megélt szekereivel megélt, a mindinkább növekvő ár a szerkesztővel együtt felemelte s elsodorva vinni kezdte, a midőn a lovak csak úgy voltak megmenthetők, hogy az istrángokat gyorsan elválták — a gabonát pedig az alább megakadt szekérről kévéként szépen elhordta a víz. Hogy hová, ó tudja legjobban!

Ezen megtörtént tények már magukban is eléggé indokolják egy hidalnak a battyándi patakon való szükséges építését, ha azonban figyelembe vesszük azon körülményt, hogy Battyánd ma már nemcsak egy nagy vallási gyülekezetnek székhelye és központja, hanem vásártartási joggal is felruházott község, ekkor ezen szükségesség legalább is megfeszereződik. Hisz elő-

Es Nezza ott állt szótlanul, észre nem véve a boldogság kitörő perceiben, neki is örömköny ragyogott szemében, e a legédesebb kék rebegett át idejein.

Mikor szóhoz jutottak, Ákos kezdé a bemutatást, elmondva, hogy őt halottaiól a vele jött anyagi lélek támasztá fel, a mit már úgy is tudunk, hogy két ízben a biztos haláltól ennek keze menté meg . . .

A hosszú elbeszélés végén, — mely természetesen a vendég iránti tiszteletből német nyelven folyt — mindnyájan mintegy varázstávar felugrottak, a kelet leányának nyakába borultak, ki énelete kockázatásával hozta vissza az eltűntet s adta vissza őt ismerőseinek, hazájának . . .

Unepélyes csend lőn. Nezza a legboldogabb halandónak találta magát az átélit viszontagságért ezerszer kárpótolt! meglette a szívélenség, meglépte az egyszerű boldogság, mit hazájában soha sem látott . . .

Erzike emelkedett föl, arczán megható magasztosság és megnyugvás érzete ragyogott és szólt:

„Ákos, én kegyedet, mint holtat megcsirattam, meggyászoltam; nézve csak, itt vannak a holtak koszorúin; én meghalt réam nézve, életet nem adtam én vissza, hanem e kedves anyagi teremést; énnyem a holt emléke, az élőhöz már nincs jogom; . . . nehéz szívvel . . . de szent kötelességemmel . . . visszaadom Önnek szabadságát. . . — s Nezza-höz lépett, ennek kezét megragadva Ákoséval összefogá — tegyenek boldogok! végé fuldokolva . . .

vu práve vnojom zselejnyí lezí — vtom táli potváryanye nemre doszegváti, najbole i te nej, csi deczi nej szamo zmejsz med vórami na láftanye i na gibanye, nego i med podnom na zmejsz tádi czajt dá i na teja-fiszanye potrejbno szkrb má.

Ta falanga bi tak pouleg toga vu rodítelaj bila? — Toti vu nyih i z-tála vu tom tozsecsem túvártvisí. Rodítelje szo ti nájprvi i nájprilicsejsi hranítelje i vucitelje szvojoj deczi. Nyihova hranítelzsa i vucítelzsa dúznszot sze sze pri detecsoj zibeli zacse i nepretkryvano trpi czelu do gori zraseností, gda dejte szvoja dozorna lejta zadobi i vó sze razpústí nej szamo na telovno hranejnye, nego i na dásevo vesenyé tñdi Ali koliko rodítelov pozna szvojo dúznszot popólno prouti deczi? Máli je oni racsún, vem szo natou porédi ni nej zevcseni; zato je nej csúdo, csi je najvcs rodítelov, najmre od nej mao, kak je vszega deteta vesenyá dúznszot z-právov vó povejdana, z-ó-e szvoje dúznszotí czelou nalehezi i nepremí leno na zmszcsavo souli doli djalu; vsze szamo od té csáka i zselej, sigli bi pa z-solszkoja vrejmena nájráj szamo pocsinka ali szí prehejnyanya dnéva z-razsali z-deczov, gda nejga vesenyá, najmre gda sze polzsko delo i-pasa odpre.

Postenyé onim kí szo ga vrejndí!

Dejte tak sze od szvojeja narodnyá píve minúte mao szkrblívo hranejnye potrejbúje. Tou sze vszegavejny vu zacseti najbole szamo telovnoa hranítelzsa dostájga, stero to potrejbno esizstouco, dobro hráno fríski lúft potrejbúje i od te nadájajoucsé materé telovno zdryaje, mirovno od vsze náturností i esemerony mentívano dúšno zselej zselej. Nase proutsó lúszto pa, stero vu nyegovom esinejnyí nájvcskrát szamo to z-ókov ne iszkajoucsa szleja-obesútszot vodi, navsze tou ne pazi, esibar tou nika nekostá, szamo je edno málo dobrevolností potrejbno prouti tim máim i prouti szebi. I-ke-likokrát nevídimo, ka máti z-esemerám i z-bitjom vze me to jocsécsé mleiko prozecsé dejte naprszi, jel je zíravou? Nevjéromo. — Na drúge hráne kakszot gedoucs je zselejnye, isztina, nej vszevopszédikí naglih pravicsno, ár je v-tom dostakrát szimstovno túdi napouti tú bí sze szamo szimstovno, ár je cslovcsa kreszcszka szimstovno túdi pomocsití v-tom szesztí sze szre-csávo szimaski rodítelov czil z-tála z-túvártvisí. z-domovine czelou. Zatoga voló bi z-melo bilou, ka bi z-nej kak najvcs tácsi hrámouy talou goripostavítvi v-rszági, v-steri bi sze te szimaska, osztávlena, vójdjána i nájdéna decza gori zhránla za delavne, hasznovite pörgare. (Kon. príle.)

Battyándszki mouszt.

(Piszmó k-brodnikí.)

Plemeniti Goszpon Brodnik!

Csi dobro poumlim, vu nyihovi postútráni novín etoga leta 5. broj szo pripovedávi goszpon Andorhegyi Tibor, kak szo obhodíti z-szvojom priáetom Náciom na battyándovj brvi, gda szo e. díhovníka vegrsko predgo slá poszlíhsat. Zadoszta spájzno szo doli naprj i jazs míszim, ka sze je ra-merlivo nikellko táksi med post-nímí e-tenyári etí novín, kí szo z-majho zmejszali na nyívda zgdóbi. I zakaj nej? — vem szta sze nyívda eden z-drúgoga túdi mítna dobro vó z-ozmejszali. Ali vu méni je nyívda nezreszto obhodíjnye czelou mécsio obesútszot pobídló, ár szam sze vnozo tozsb esújo na tou gedoucs, ka vu nísterom czábiti leta nemre v-Battyánd pridí najmre od zhodnoga krajá. Na tom tozsbou battyándszki potok dáva zrok na stero, csi gli je súrki i globoki, dónok nega ni ednoga mousztá i za toga voló sze je sze veszkrát zgdoulo, ka od zhodni veszniz tá v-erzék idoncsi ali po kákszem drúgom poszlí hodési lúdjé szo esse peski komaj prejkpríslí po brvi, z-kouli ali szamíni bodoncsi szo pa níkaj nej mají prek, gda je povouden bíla v-nyem; i csi gli zná bídtí szo v-zímí zagójdna po zmrszzenom ledí zreszno prejkpríslí, po poldnévi, gda sze je sze led z-pszútszot, szo goszto po onaj potokí nej möglí nazáj — nego z-véltím kro-zsenyím po právom brejji doli szkonz nad Vas-Polony i Kis-Szombat pa okouli nad Muraszombat i tam tá túdi za globeke czeszéto voló dosztrakát do kelená ali do nárdi po volí na velki krovj zdryávj.

Ka jelí je tou dobro tak i jedi méhí trbelo na tom zmocti, za tou szí kak sze kázse nícsé glavou ne fere nájpomyne pa Battyánd obcsina, stere sze tou dolo nápole dozstájaj!

Pa sza je sze pripetlo prinyí tou, ka v-leti za velke oblacine czajta sze pascsívsi na tránik po krmó, ali na poule po szilje — gda szo z-na-klajenímí kouji nazáj príslí k-potoki, te z-brezov od dezdsza povouden prísla, ka szo nej möglí prejk i tam csákajoucsé, je nyé túdi dezdsz zavrnó i na naklajení kouljá sze nyim je namocslo szilje ali krmá; — i esce tou túdi poumlim ka ednouc eden vért szilje pelajoucs je v-potouki z-tím velki terhom vojno, tak ka je tá vszebole prítizskavajoucsa povouden v-szlezjdnye konye z-kouli vrét gori zdignola i zácsala nezstí, gda szo konyi szamo tak oszloboujci, ka szo nyim strange hitro prejk v-razle, sznojeje pa vo voda z-li nícsé zasztávleni kol po ednom tá znozsila. Kama, tou ona zná nápole!

Ete zgdóbe sze zamé szvedcsioj; na keliko je potrejbno na battyándovom potouki kocsimírí eden mouszt; csi pa tou túdi v-racsún zemo, ka je Battyánd z-daj sze nej szamo ednoj velkoj gmajni czérkevo mezto, nego szenyá derzsécsa obcsiná tú te sze tá potrejbnesno po deszt gúb szka-zsújo. Ali jelí sze ne príptí nálhezi, ka do szenyáje z-márhov i z-blágom zná bídtí vu lejpm czajtí z-doumi sli i gda do potoka prídejo, sze on od

Össenézete szótlanul . . . s Erzike diadalérettel emelé f-l tekinteté.

Nezza és Erzike némán borultak egymásra, a honvezstett és hazát nyert leány szólni nem, csak zokogn tudott.

* * *

Par hét múlva Ákos oltárhoz vezeté Nezszt, Kápolnai volt a nász s neje a nászod, Erzike az egyik nyoszolóleány; fényes vendég-sereg s egész Bukkfalva volt az eskü-tésn.

Bosniának elemelő leányát mindenki vágyott látni, s nem volt, ki a legédesebb boldogságot ne kívánta volna a mátkapárnak.

Hogy Kápolnai tartotta a lakodalmat, úgy hisszük nem is szükséges említenünk.

Mikor a köles-önös imadásszerű szeretet gyümölese megszületett, Nezza már magyarul üdvözle a csecsemőt, magyarul dadogott vele az anyai szeretet legmelegebb hangján.

* * *

Egy év múlva pedig Erzike lépett az oltár elé, lemondásáért a végzet bőven kárpótola, a vidék egyik legboldogabb és legkedveltebb nőjéket tisztelet és szeretet környezte lépett.

fordulhat az az eset, hogy a márhával és kosival tán szép időben oda vásárra siető községcsé időkbeni esőzés következtében beállhat az arva miatt a piacon át nem juthat; minnek nemcsak a városok, de leginkább a battányi- diák fogják kárát vallani.

Kötelessége tehát ennélfogva Battányd községnek úgy saját, mint a vidék érdekében is patakján egy felszárítási hid felállításáról gondoskodni és megszűntetni az ottani közlekedést gátoló körülményeket, mi által magának nagyobb helyi forgalmat is ebből kifolyólag jelentékenyebb jövedelmet is biztosíthat.

Felhívjuk ez égető szükségességre Battányd község előjáróságának szíves figyelmét, azon reményben, hogy ez ügyben minél előbb a cselekvés terére lép. Legyen meggyőződés a tisztelt előjáróság, hogy a dolog egy kis jóakarattal helyes számítás mellett menni fog.

Tekintettel Szerkesztő urat pedig tisztelettel kérem, miszerint jelen soraimnak becses lapjában tért engedni kérésedjétek.

Alázatos szolgálja EGY BALPARTI PANASZKODÓ.

Megyei hírek.

— **Tisztelt olvasóinkhoz!** A folyó hó eselével új előli zétét nyitunk, felkérve eddigi tisztelt előfizetőinket miképp előfizetéseiket megújítani és lapunkat tehetőségükhöz képest minél szélesebb körben kívánani szíveskedniük. Együttal legyen szabad a hátralékoknak is szíves beküldését kérni. A „Muraszombat és Vidéke” kiadóhivatala.

— **Lével a szerkesztőhöz.** Tekintetes szerkesztő ur! (Szólok az urhoz, talán meghallja az alispán ur is.) Meltóztatott lapja legutóbbi számban felmentiben, hogy a múlt heti esőzés a hegyi patakokat annyira megdagasztotta, hogy azok több falut elöntöttek. Műtán e közlés valóságát tartalmaz, tehát nem volna helyes a felett egy helyi érdekű lapnak egyszerűen napirendre térni, hanem kell, hogy orvoslást keressük, követeljük e gyakran megújító elemi csapásnak. Bizony előtűnt a víz, nemcsak a Lendva patak innenső oldalán lévő négy-öt falut, hanem több helyen megrongálta a bódó-hegy-felső-lendvai megyei utat is, s Muraszombatban is annak keleti oldalán több telket elborított. Pedig látja tekintetes szerkesztő ur, ennek semmi körülmények között nem volna szabad megtörténni; részint mert nagy tehetetlenségre méltó, midőn ilyen kis lábbal gázolható pataknak mint a Lendva, parancsolni nem tudnak, részint és különösen, mert mi muraszombatiak annak a Lendvaáradás megakadályozásának a költségeit éveik előtt megfiz-tük. Annak idején ugyan a kulturmérnökökés kiesztelte, hogy Muraszombat a rajta keresztül húzódó esővízek gyors levezetése nélkül elpusztult, belőle kő a kövön nem marad. Közégszűségügyi szempontból megrendeltetett tehát a község esornázására, melyre több mint 2000 frót fizettünk, de ugyanazon szakértők egyttal azt is véleményezték, hogy ezen esornázási munkákat csak úgy ér valamit, ha a község északi és keleti oldalán elvonuló Lendva patak partja helyreállítatik, ha annak vízvezetői el van elválogatolva medre, a halmosi, borhidai, faludi s vas-palonyi határokon, különösen pedig az urasági birtokokon kitesztítatik, ha továbbá az azon álló muraszombati malomnál a malomfej alább szállítatik. A megyei hatóság ezen véleményét megávéta tette, fogantatását öt-hat év előtt határozatilag elrendelte, s míg azt, ami várható volt, t. i. Muraszombat esornázását, a lakosság túlságos megterhelteésével keresztül vitte, addig amit első sorban kellett volna teljesítenni, ott maig sem történt semmi komoly lépés; innen van az, hogy a Lendva piszkos iszapja a községesség megávéása céljából több ezer frttal készített esornainkon hómálpolyt keresztül, innen van, hogy a szomszédos községek lakosságának véres verejékekkel megmunkált földjét, hosszabb időre használatlanul teszi a mederből kitűdő víztömög. A határozatot ezen körösítés megállása céljából már évek óta meg vannak hozva, azt hiszem, hogy valamely közelőbb vittem a dologt megvalósításához azzal, hogy azt tek, szerkesztő urnak is tudomására hoztam. r. l.

— **A széchenyuti komp-kérdéshez.** A muraszombati járás főszolgabírája ismét fényes tanjellel adta ügybizottságának azon nevezetes tenkvedése által, hogy véleményes jelentése alapján a széchenyuti komp felsőbb helyről mint közlekedési eszköz, betitattatott. — Csakis helyeslehetjük főszolgabíránk a közönség cetele fölött örökös eljárást, mert nevezett vízi-jármű garló alkotmányánál fogva esakugyan nem felelt meg a kívánalmaknak s esetleg nagyobb szerencsétlenség kútfórárává válhatott volna — Eddig minden volna minden, de nincs minden akkor, midőn egyidejűleg a komp betitásával a Murának eme pontján való veszélytelen átkelésről nem lett gondoskodva. — Mert nem fogadtunk el azon állítást, hogy a széchenyuti komp tisztán magánérdekeket szolgálhat ellenkezőleg ki merem mondani, miszerint ezen komp fenállása az egész járás érdekében kívánatos. — Kivánatos közigazgatási szempontból, kívánatos közlekedésügyi szempontból. Ugy tudom, a Murán tál még jókora magyar föld van (vagy talán jó lesz leendőnek arról is), ahol a nagy birre végdőtöt széchenyuti savanyúvíz-forrás bogyog, mellette egy kórcsarnak, ezen hely — ugy hiszem — a hatóság részéről több tekintetben ellenőrzendő. — Miként fog az illetékes hatóság ebből kötelezettségnek eleget tenni? Lelekvesztőn fog a Murán átkelni — esőbőlől vödörbe; — en ugyan nem biznám rá esontjaimat, vagy talán a stájer Regede városn keresztül tesz egy kéjtárást, hogy elfuthasson Széchenyuti községbe?! Utazás a föld körül 80 nap alatt s mint ilyen nagyon mulatságos is lehet. — De továbbá a széchenyuti savanyúvíz, mely szerencsésen egytől-egyetlenül fogva már nem csak járásunk kedvencs üdítő- és gyógy-itala, hanem az egész megyében, sőt a szomszéd megyékben is, meg- lehetőssé hirtveit viott ki magának, csakis ezen komp útján volt a legelőnyösebben megközelíthető. — Hogy hány koesi víz szállítattatott a kompon át Vas-Zalába, a forrástulajdonos naplójá eléggé megvilágíthatnák. Maza e magyar asványú víz, járásunk egyedül kine, elegendő ok a komp további fenntartására vagy talán lemondjunk e magyar asványvízről is és igyik helyette a silányabb stájerj! — Van még egy körülmény, mely a komp fenállását szükségessé teszi, a széchenyuti forrás közvetlen közelében lévő stájer Radain föld, mely a muraszombati járás közönségének egyedüli és legközelebbi gyógyfürdője, üdülő- és kiránduló helye. Igaz, hogy ez nem specialis magyar föld, de ugy gondolom, a beteget nem igen érdekel, vajlon német vagy magyar földből buező viz állítja-e helyre egészségét? Ugyhiszem, mindezekből nagyon is kitűnik és belátható, miszerint a széchenyuti komp nemcsak hogy nem fontos, sőt igenis szükséges egy jármű s mint ilyenre nézve reméljük, hogy járásunk igen t főszolgabírája a kellő módot, miszerint az más alakban, de továbbra is szolgáltatása a közönséget, szolgáltatása a magyar érdekek. Komp.

(A mint halljuk, egy havi határidőt kaptak a komp tulajdonosai annak kijavítására.)

— **Gróf Széchenyi Tivadar** ur ó maga, orsz. képviselőnk a múlt héten Pollák Pongrácz főszolgabíró társaságban 23 szalonak lőtt.

— **Kérvő szózat a nemeskeblű emberbarátokhoz.** Járásunk tanítósa magyar államunk 1000 éves fennállásának jubileumát az által véli legmeltőbban megünnepelelteti, ha részint saját filléréiből, részint pedig

zmejsz szpádnyenoga dezsdsza na teliko napnyari z-povoudnon, ka nedo mogli prejk; za steroaga volo pa nedo szamo szepurje, nego najbolje Battánydcsa- nya kvári.

Dzúsnoszt je tak Battányd obesine kam za svzoy haszek gledoucs, kam pa za krajine volo, na svzoy potok sze za eden prilicsen monost poszkrbeti: naj sze tak odvone ona pont zastavljajoucsa sztava, stera gaf trzstva ob- rásnyane tamtá v-tiszti kraj i z-tem sz obesine nej szamo postenyé szprávi od svzoye okrogline, nego szí esese velki haszek túdi zavgusa.

Gori pozavam na tou goréose potrebnozt Battányd obesine naprejho- décsi túdi vrejlo pazlivost, va onom vípanyi, ka kak naprvle v-rouke za- mejo tou delo. I naj vörj-jo, ka z-moesnim nakanejnem i szpametnim ra- esuonm vo doprineszje tou delo.

Plemenitoga goszpou Brodnika pa lipou proszim, naj tomi zdánymei mojeimi píszmi vu nyihove postíváni novinaj meszto dajo.

Pouizeu szluga Eđen toszbenik z-lejvoja brejga.

Vármegyeövzski glászi.

— **K-postenim estenyárom!** Tekoucsi mejszecz pervoga nouvo naprejplacislo oprémo, gor obprozimo zdajnye postene naprej- placisnjike, kak naprejplacislo ponovlati ino naj bodo tak dobri naso novino vu sürkrom krajji z delavnostjov ponujati Z-ednim pouitom szí dopúsztim te odzaja ostzányene dugé túdi notri poslejnje prosziti. „Muraszombat és vidéke” vódvársztvo

— **Piszmo k-brodnikni.** Plemeniti goszpou brodnik! (Goszpoudi mo pravo, leiko do esúli vicszpan túdi.) Blij szo tak dobri v-preminoucsen broji gor opoinouiti, ka preminoucsaga kéúna szpádnyenoga z-oulega dezs- zaga szo sze potoki napunili na telko, ka szo vcs vesznije zvaljele. — To delo da istinzsko bi nej zadostta bilou szamo na telko niháti, nego dale more iti — v-ton szí vrásnyane moremo isztki na zseleti, kabi sze na prisestno tou nej vzgouido. — Bogme je voda zalajala nej szavirja ledovata sztojéese 4-5 vesznice, nego na vcs mesztoma je szkvarjela Brodóhegy, Felső-Lendva vármegyeövzsko ceszto ino vcs grúnta túdi pod voudu prislo. Ali vidjio goszpou brodnik, tou bi sze níkaj nek szmeloz zgotdi, záto da edem krajj tou na manyársztvo kasze, da pred táksom malon potoki de z-no- gámi leiko preik idemo potoki — zavopediti nemoremo ino nadale záto, da mi muraszombatski szmo toga potoka sztroske zse pred vcs lejtimi plácisli. V-tiszton czajtjo szo kultur-inszlerjiv vógrúntali, ka Muraszombat pouleg vnogiti deszgyouv, ka sze pouleg toga vodo tak k-nam notri napse, ka vó- teesti nanes nemre; Muraszombat veszne, nanes kameu na kaményi ne osz- taje ino sze zrendelivati, ka várasi morejo grabe szkopati, na stero szmo vcs kak 2000 raiuski plácisli. Tej inszlerje vo v-dnom esese tou túdi povodal, ka de tou szkonesavanye kakti grabo kopanye szamo tak kaj va- lálo, esi vsz pri Ledavi potok na obéma dva krajja dá na meszto szprávi- viti, ino esi od vcs lejtm maio zapúcseno Halmos, Borhida, Falud, Vas-Po- lony határa, náimre na goszpeczkon grúnti sze Ledava vó szpeuca ino esi ze muraszombatski ulin izste dene djo. Vármegye je tou szkonesavanye za dobro szpoozno ino je zse pred 5-6 leiti zrendelivato, ka bi esese lejko esakalo, ka v-Muraszombatsi sze morejo grabe szkopati, vodo more vo teesti teacsaz, kabi sze naprvle mogli vesniti, sze esese do szega mao nej zgon- dilo; ino od toga jeszte, ka Ledavszka zemia — pejszék — szmetke na vcs jezoro raiuski prjidenon muraszombatski grabaj sze prejk kota. — Od toga jeszte, ka vesznjárson szjádjev, grúnt na dugsi czajt na níkoj szprávi Z- Ledave vócsesna voda. Szkonesavanye na tou obranejnje sztran zse med vcs lejtimi gotovo, ino miszlim, ka szem z-ten delo mao dogotovenly blize doperneszao, ka szem tou plemenitoni goszp. brodnikji túdi nazánye dao.

— **K-pítányi széchenyutogova broda.** Muraszombatskoga já- rása főszolgabírov szo pa lepo pokázali, na kelko máio szkerb svzoy járás sztem, ka je pouleg nyuogva tanácsa Széchenyuti brod pouleg visise ob- lázti notri prevopediti. Pravico dámo nasemi főszolgabírovly vu etom ober lúdsztvo szvilnya csuvajocsom deli, ar imentivan vodeni brod kak je bozsen bio, je zaisztimo ne taksi bio kak bi mogao biti, i sz-priliko bi veksoj nezreszi zrok posztao. — Do szega mao bi vsze pouleg réda bilou, de je ne pouleg réda te. gda z-onim vremenom broda prevopeditivon, vkúp na toj krajino szo prek Múre hoda ne szkerbeli. Ar nemorem tou vórtati, ka bi te brod szam haszok szlúzo, nego te brod je za czeli járás potreben. Po- treben je pouleg obinszokoga ravnitelszva, i túdi vu zdávaja czila volo. — Tak znám, ka prek Múre esese falat vógrszke zemlé je (ali pa de dobro prek píszitli), gde na velki glász szprávena széchenyutogova vré iz zemle, pouleg z-edno kersevom, eto meszto — tak miszlim — biróvija vu vcsi zglédkaj more paziti. Kam more tá oblázt to dzusnost szpunyavati?! — V-dúdo ztáblenoucsój ládji do sze pelati prejk Múre — jaz szí ni bi zavtipao svzoye esonte na nyou, ali pa more bidti da nad Radgono do po- tivati, ka náj v-Széchenyut prejde? De na dele széchenyutna kiszilavoda, stera je nej szamo vu nasem járásni, nego vu czeljoj vármegyeövi i túdi vu szouszdeni megjájh poznáno íbléna, zdávaja pitvina. sze je túdi szamo prek po tom -brodi vozila. Ka kelko kol vóde sze je odvozlivo po tom brodi vu Vas-Zalavármegyeöv, to vretine-goszpada kiveg zadovolno vópokázéjo. — Száma tá voda naszega járasa jedjimi kincs, je zadostta zrok naj bi te brod duzse gor sztao. — ali náj jo tá zapúszitmo i píjemo meszto nyé doszta boznesno stájszsko vodo?! — Já esese edna prilika, za volo stero more té brod duzse biti, pouleg széchenyutrine stájszke toplice v-Radeini, stero je muraszombatskoga járasa lúdsztvi edino nájbilzánye zdravo kopalicse. — Istzina ka szo to ne vógrszke toplice, nego tak miszlim, ka betezsni nemára jeli szo nemske ali vógrszke, liki náj sze szamo ozdrávi. — Miszlim da iz te recsih vidimo, ka je széchenyuti brod tou potreben, i za toga volo sze vípámo, ka naszega járasa tou post. főszolgabírov nájdejo priliko, ka vu drúgoj szpodobi i na dele vreme naj túdi szlúszti lúdsztvo i vógrszke zsele. Komp.

(Kak eszjemo, eden meszecz vremenihatar szo dobili brodovi vérti naj bi ga vó popravili.)

— **Gróf Széchenyi Tivadar** nas orszacsaki követ sz preminoucsi tuzed z-Pollák Pongrácz főszolgabíró társaságban 23 szlok sztrejlili.

— **Pouizna prosnja k-szmitenoga szrdéaz lúdem.** Naszega járasn vcsitelje szpoumenek jezero lejtnoga sztányá nasz domovine z-tejm miszlijo nájhaszvetelje poszvetitli, esi z-tála z-szvoji zszukavezov, z-tála pa z- áldovov drúgi szmileni dzúsi túdi, za etoga járasn vcsitellov szírotinszke decz pri nísteroj szírotinszkoj hízi dno meszto szprávjio. — Za goró odrányne szírotinszke decz sze szkerbeli, je tak píjétno delo, tak pobozsen i nemski czio, steroaga nam je nej potreboja popolnej rakládáti i szvedocsitli. Vcsitelom je toti prva dzusnost za szvoja szírotno deczo sze szkerbeti, ali pouleg svzoye mále pláese sz v-táksój sztávi, kaj nyim je nemoucouce te vise szpi- szani czio doperneszi, ali vípámo sze vu gotovom áldványi tivárisztra i szmi- penoga szrdéaz túdi i potrditi szmejno, kaj oni nevattajjo podpirati nász vu etom czili i tak z-nyihovim podpiranyom pri príkii 1000 lejt sztányá nasz domovine zse vkúp bou on áldov, stero de glásze szmilenzost cslovcso, Va

Vasuti menetrend.

Regedélől Spielfeldnek indul reggel 4 óra 30 perczkor és odaér 6 óra 14 perczkor.					
	délelőt 10 „ 39 „	„	12 „ 29 „	„	„
	déután 4 „ 39 „	„	6 „ 08 „	„	„
Spielfeldről Regedélebe indul reggel 7 „ 30 „		ide ér 9 „ 22 „			
	déután 2 „ 05 „	„	3 „ 57 „	„	„
	este 6 „ 45 „	„	8 „ 37 „	„	„

Tüdővész. Tüdővész.

Gázkigőzölgés

gyógyít tuberkulozist (aszórk, asztma)

A legkihívatóbb, a lázszolg legelérhetősebb ideája az orvosoknak tüdőbajt gyógyítani: most egész teljességgel el van törve. Világhírű tanárok és orvosok bizonyítványa, gyógyítottak száz most száz levele, záradék, papok, es. k. tisztelt sz. köszönőiratjai, (melyeknek hitelesített másolatait bárki kívánatra előndíthetlen bizonyítékul bérmentve megkaphatja), orvosi szaklapok kedvező tudósításai, a legnagyobb körhárszobai életmod ismet megkedvezhető. — Corull tanár és Verneuil tanár: „Asztmájai a lekezert hányra azonnal csökken. Teljes gyógyítás gyászra mar 8 nap alatt.“ — Dunjardn Beaumetz tanár: „Üdült légző-hururt teljesen gyógyítottat.“ — Präuzel tanár, dr. Stiatz osztály: „Láz, éjleti izadás, köhögés, kihányás elenyészik — nagy éhség következik be — testsúlyom 5 kilógr. — Dr. M'Langlain: „30 nagyfokú tuberkulózis közül mindannyi gyökeresen gyógyítottat.“ — Úgyazgaly nyilatkozik a betegek is. (A gyógyszer magában nem terhes, nem háborító és mindn bajkövetkezmény biztosítva.) — A es. k. kiz. szab. gáz-kigőzölgés készüléket (Rectal-belővelő) használtai utatissal orvosok részére és magánhasználatra, úgy a gáz előállításához szükséges kellékeket szétküldi készpénz fizetés avagy postal utánvét melletl 8 frtjával, gázmérővel 10 frtjával:

Med. dr. Altmann, Bécs, VII. Mariahilferstrasse 70.

Böhm. Krumau, 1888 március 3. Kollega ur! A tuberkulózis tüdőbajnyilatkozásai úgy igen kényes esetében az Ön kigőzölgés-készülékével valóban kitünősikert értem el.

Kecskemét, 1888. szept 11. Igen tisztelt orvos ur! Az ön kitünő gáz-kigőzölgés készülékét 1887. őszben úgy rendkívüli sikerrel alkalmaztam, hogy teljesen felépültem és ezen állapotom tovább is fennáll, úgy hogy egészen egészséges vagyok.
Híladatból SZABÓ JULIA.

Arverési hirdetményi kivonat.

A muraszombati kir. járásbíroság mint tkkvi hatóság közbírré teszi, hogy Petkovits Zsuzsa bathnyádú végrehajtónak Goresan I-tvan tót-moráéc végrehajtást szenvedő elleni 88 frt tőkekövetelés és járulékaí iránti végre-

hajtást ügyében a szombathelyi kir. törvény-zek közötten levő Tót-moráéc községben a 96. 97. 169. sztykban leíveit ingatlanokból alperest ártó részre, ez arverést 348 frtban ezennel megállapított kikéllási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1889. évi ápríl hó 16-ik napján d. e. 10 órakor Tót-moráécban a községbíró házában meg tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikéllási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozókat tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 34 frt 80 krti készpénzben, vagy az 1881. 60. t. ez. 42. §-ában jeltett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikéllőtt kezhöz letenni, avagy az 1881. 60. t. ez. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerő elismervényét átszolgáltatni.

Kelt a muraszombati kir. járásbíroságnál, mint tkkvi hatóságnál 1889. évi március 6-án. KOVÁCS KÁROLY, kir. aljbíró.

PÉNZKÖLCSÖN

közvetíttek önálló elfogadható társadalmi állásban levő egyének részére, a m. laparosok, kereskedők, hivatalnokok, katonatisztek, magánzók, birtokosoknak, úgyszintén hölgyeknek is módhoz képest

100 ftrtól 2000 frtig.

mint magán személyhitel, könnyű havi vagy három havi törlesztésre, 6%-os kamattal melletl.

Ingatlanok betáblázására

1000 fittól bármily összegig, tetszes szerinti amortizációra, esetleg amortizáció nélkül, 4 1/2% és 5%-ra.

Konvertálások (áttartások), kölcsönügyletek előnyösen eszközöltetnek. Megbírázások diskret és pontosan teljesítetnek. Bővebbet:

STEINER G. A. BUDAPEST, Gróf Károlyi utca 12.

Levélbeli megkeresésekhez 3 drb válaszcjegy esatolando. (373. 3-3.)

EGY UNIKUM!

a legujabban feltalált világ-ingaura, finom polítottzott roncdekerethe foglalva, ébresztő és jelző-készülékkel, két bronz súlylyal és szab. óramutatóval, mely sötét éjszakán minden világító anyag nélkülözésével mind a hold világít. Eme nélkülözhetelen ornamak az ára csak 2 frt 75 krt, minden megrendelt óra egy osakás e czelra készült postakészbe csomagolva utánvételt vagy az összeg előleges beküldése mellett a világ minden részére, szétküldetik.

Órák központi szétküldési raktár S. WEISS & Co.

Bécs, I., Seilergasse 7.

(378. 12-2)

